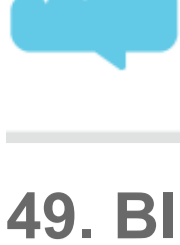

Subscribe

Past Issues

Translate

[Ukoliko se bilten ne prikazuje ispravno, molimo Vas kliknite OVDE](#)

TIM ZA SOCIJALNO UKLJUČIVANJE I SMANJENJE SIROMAŠTVA
SOCIAL INCLUSION AND POVERTY REDUCTION UNIT

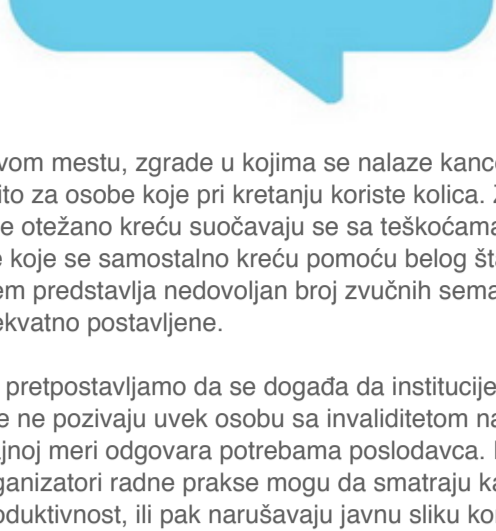
49. BILTEN

O SOCIJALNOM UKLJUČIVANJU I SMANJENJU SIROMAŠTVA

UVODNIK

Povodom Međunarodnog dana osoba sa invaliditetom

Naš pogled za brzi put od učionice do posla

Pišu: Lazar Bulatović i Nikola B. Ilić, praktikanti u Timu za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva Vlade Republike Srbije

Radna praksa omogućava mladima da svoja znanja stečena tokom školovanja primene u praksi, da sazru na profesionalnom, ali i ličnom planu, i na taj način naprave prvi korak u otpočinjanju svoje karijere. Da li ste se ikada zapitali sa kakvim teškoćama se osobe sa invaliditetom suočavaju kada se upuste u proces pronalaska prilika i prijavljivanja za radnu praksu?

Na prvom mestu, zgrade u kojima se nalaze kancelarije mogu biti arhitektonski vrlo nepristupačne, naročito za osobe koje pri kretanju koriste kolica. Zbog relativno malog broja niskopodnih vozila, osobe koje se otežano kreću suočavaju se sa teškoćama pri korišćenju javnog prevoza. Za slepe i slabovidne osobe koje se samostalno kreću pomoću belog štapa ili drugih pomagala za orijentaciju i kretanje, akutan problem predstavlja nedovoljan broj zvučnih semafora i staza vodilja, koje su u pojedinim slučajevima neadekvatno postavljene.

Dalje, pretpostavljamo da se događa da institucije i kompanije koje nude mogućnost obavljanja radne prakse ne postavljaju uvek osobu sa invaliditetom na intervju o potencijalnoj radnoj praksi, iako njen profil u značajnoj meri odgovara potrebama poslodavca. Razlozi su višestruki, ali se oni mogu sumirati u činjenici da organizatori radne prakse mogu da smatraju kako fizički hendikep ili mentalne teškoće negativno utiču na produktivnost, ili pak narušavaju javnu sliku konkretnog preduzeća ili institucije. Istina je da organizatori radne prakse ponekad moraju osobi sa invaliditetom da prilagode radno mesto, obezbede sredstvo rada, npr. specijalan otvoreni softver za osobe sa oštećenim vidom ili organizuju prevoz do i od radnog mesta za osobe koje se otežano kreću. Ipak, važno je razumeti to da se u najvećem broju slučajeva ne radi o skupim adaptacijama, kao što se to ponekad misli.

Još jedan od izazova u obavljanju radne prakse odnosi se na to što se mali broj mladih sa invaliditetom prijavljuje na rodnu ravnopravnost. Prema navodima osoba sa invaliditetom sa kojima su autori ovog teksta obavili konsultacije, a koje su uspešno obavile radnu praksu, ovaj izazov proizilazi iz straha osoba sa invaliditetom da će u procesu selekcije i, eventualno, tokom obavljanja radne prakse biti diskriminisani od strane članova radnog kolektiva koji nemaju hendikep.

Na kraju, zapažamo i nedostatak javnih oglasa koji bi se odnosili isključivo na osobe sa invaliditetom.

U skladu sa ovim kratkim pregledom iz ugla autora ovog teksta, predlažemo sledeća rešenja za povećanje broja osoba sa invaliditetom koje obavljaju radnu praksu:

- Na sistemski način omogućiti osobama sa invaliditetom obavljanje prakse u okviru institucija i javnih preduzeća.
- Kao odgovor na strah mladih osoba da će biti diskriminisani, organizovati obuke zaposlenih o antidiskriminaciji.
- Razmenjivati primere dobrih praksi u okviru kompanija i institucija koje u svom radnom kolektivu uključuju osobe sa invaliditetom, sa onima koji imaju nameru da se odule na takav korak.
- Pri univerzitetima i drugim relevantnim institucijama realizovati tematske skupove i obuke sa ciljem razvoja radne prakse za osobe sa invaliditetom, uključujući i lično predstavljanje potencijalnom organizatoru radne prakse tokom intervjua, koje bi bile prilagođene isključivo osobama sa invaliditetom.

U narednom tekstu, vredan korak učinjen je razvojem [Smerica za izradu kodeksa antidiskriminacione politike poslodavaca u Srbiji](#), od strane Poverenika za zaštitu ravnopravnosti.

Iako se čini da se osobe sa invaliditetom suočavaju sa više teškoća u pronalazenju radne prakse u odnosu na osobe koje nemaju nikakav hendikep, primeri dobre prakse svakako postoje. Recimo, Centar za studente sa hendikepom Univerziteta u Beogradu studentima završnih godina i diplomcima sa invaliditetom pruža priliku za samousavršavanje kroz pohađanje radne prakse. Bez obzira na eventualne nepovoljne okolnosti, osobe sa invaliditetom bi trebalo da se u što većem broju prijavljuju na radne prakse. To će, u svakom slučaju, povećati njihovu vidljivost među potencijalnim poslodavcima, i omogućiti da se isti zainteresuju za ono što osobe sa invaliditetom mogu da ponude. Čini se, takođe, da bi trebalo aktivno i kontinuirano raditi na podsticanju organizatora radne prakse i potencijalnih poslodavaca da u svojoj radnoj jedinici uključuju i osobe sa invaliditetom.

Želeli bismo da završimo ovaj osvrt iz našeg ugla pozivom svim institucijama i javnim i privatnim preduzećima da urade sve što je u njihovoj moći kako bi mladim osobama sa invaliditetom ponudile prvo radno iskustvo i podsticajno radno okruženje, što će sigurno doprineti i dugoročnoj konkurentnosti i inovativnosti tih organizacija.

VESTI

Ekonomske reforme i zapošljavanje

- Uvođenjem cirkularne ekonomije Srbija dobija 30.000 radnih mesta
- Sedam najboljih „Ideja za bolje sutra“ nagrađeno sa 40.000 evra
- Održana panel diskusija "Kako postati (zeleni) milioner?"
- Održana radionica "Mladi i privreda – Korak do uspešnog biznisa"

Socijalna zaštita i zdravlje

- Unaprediti usluge za obolele od HIV-a
- EU donirala Srbiji 5,4 miliona evra kao podršku socijalnoj inkluziji
- Podrška Švajcarske rodnoj ravnopravnosti i socijalnom uključivanju u Srbiji
- Kod nasilja nad decom i vršnjačkog nasilja najvažnija preventiva

Obrazovanje

- Održana konferencija o podsticanju demokratske kulture u školama
- Objavljen novi Erasmus+ opšti poziv za 2018. godinu
- U borbi protiv vršnjačkog nasilja sedam ministarstava
- Projekat "Pokrenimo našu decu" prihvaćen u svim školama
- Održan okrugli sto o obrazovanju dece izbeglica i tražilaca azila
- Učenicima na promociji BOSIFESTA na Sajmu knjiga, obrazovanja i medija

Osetljive grupe i ljudska prava

- Javne konsultacije o izmenama Zakona o nacionalnim savetima iz oblasti majnina
- Srbija posvećena unapređivanju rodne ravnopravnosti
- Globalna kampanja "16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama"
- Nezaposlenost i dalje najveći problem Roma u regionu
- Održan peti sastanak SKGO Mreže za romska pitanja
- Nakon 15 godina aktiviran Budžetski fond za nacionalne manjine

EU integracije

- Put Srbije ka EU mnogo važniji od samog cilja
- Ekonomske reforme u procesu pristupanja Evropskoj uniji
- Održana debata "Evropska politika i razvoj ruralnih zajednica"
- Dodeljeni grantovi za bolje informisanje o EU

Vesti iz EU

- Objavljen i potpisan Evropski stub socijalnih prava
- Prognoza: privredni rast evro zone najbrži u poslednjih deset godina
- Konferencija o doprinosu socijalne ekonomije ekonomskom razvoju i socijalnoj koheziji u EU
- Evropske planje će do kraja godine raditi besplatno

AKTIVNOSTI TIMA

Održana regionalna konferencija o merenju rodne ravnopravnosti na Zapadnom Balkanu

Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva Vlade Republike Srbije je, u saradnji sa Koordinacionim telom za rodnu ravnopravnost Republike Srbije i Ministarstvom za ljudska i manjinska prava Crne Gore, a uz podršku Regionalne škole za javnu upravu (Regional School for Public Administration), 1. decembra organizovao regionalnu konferenciju pod nazivom „Merenje rodne ravnopravnosti na Zapadnom Balkanu“.

Konferencija je organizovana sa ciljem da državnim službenici i službenice koji se bave pitanjima rodne ravnopravnosti u zemljama Zapadnog Balkana, eksperti i ekspertkinje iz regiona i iz zemalja Evropske unije, predstavnici i predstavnice nevladinih kao i međunarodnih organizacija razmene iskustva u prikupljanju podataka i merenju rodne ravnopravnosti kao i u korišćenju podataka prilikom kreiranja politika.

Jedna od tema konferencije bio je Indeks rodne ravnopravnosti, merni instrument koji je razvio Evropski institut za rodnu ravnopravnost, a koji meri jaz između muškaraca i žena u šest oblasti: novac, rad, vreme, moć, zdravlje, znanje i dva pod-domena – unakrsne nejednakosti i nasilje. Predstavnice iz Srbije, kao prve zemlje van Evropske unije koja je izračunala Indeks rodne ravnopravnosti, pružile su uvid u proces uvođenja Indeksa i predstavile su rezultate Indeksa rodne ravnopravnosti u Republici Srbiji.

Republički zavod za statistiku objavio publikaciju "Žene i muškarci u Republici Srbiji, 2017"

Republički zavod za statistiku je objavio petu po redu publikaciju „Žene i muškarci u Republici Srbiji, 2017“. Publikacija je objavljena uz podršku Tima za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva Vlade Republike Srbije i Agencije za rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena (UN Women).

Publikacija je nastala kao rezultat sagledavanja potreba korisnika da se stanje u društvu i odnosi među polovima prate preko statističkih podataka, kao i sa namerom da se korišćenjem statističkih podataka kreiraju i sprovede politike usmerene na otklanjanje nejednakosti među polovima i unapređenje jednakih mogućnosti za sve. Za analizu stanja, donošenje odgovarajućih mera i praćenje njihove realizacije neophodno je redovno sistemsko obezbeđivanje statističkih pokazatelja i njihovo unapređivanje.

Podaci su raznovrsni i odnose se na sledeće oblasti: stanovništvo, zdravlje, socijalna zaštita, obrazovanje i nauka, zaposlenost, zarade i penzije, životni standard, korišćenje vremena, pravosuđe, donošenje odluka, međunarodni indeksi. [Kliknite da preuzmete publikaciju „Žene i muškarci u Republici Srbiji, 2017“ \(.pdf\).](#)

Analiza "Nezadovoljene potrebe za zdravstvenom zaštitom stanovnika Republike Srbije" objavljena u međunarodnom naučnom časopisu

Analiza "Nezadovoljene potrebe za zdravstvenom zaštitom stanovnika Republike Srbije", čiju je izradu inicirao Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva Vlade Republike Srbije, objavljena je u međunarodnom naučnom časopisu "Plos One", a možete je preuzeti [ovde](#).

Analiza u punom formatu i na srpskom jeziku biće objavljena uskoro na sajtu Tima za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva Vlade Republike Srbije.

Publikaciju je izradio tim stručnjaka u oblasti zdravstvene zaštite.

AKTUELNI KONKURSI

► [Prijavljivanje za pohađanje obuke o sprečavanju nasilja nad ženama sa invaliditetom u rezidencijalnim ustanovama \(rok: 7.12.2017\)](#)

► [Konkurs "Hrabri iskoraci u novim kulturnim praksama" \(rok: 14.12.2017\)](#)

► [Konkurs za najbolji dizajn ili crtež na temu aktivnog građanskog učešća \(rok: 7.1.2018\)](#)

► [Otvoren prvi poziv za podnošenje predloga projekata u okviru Programa prekogranične saradnje SRB-CG 2014-2020 \(rok: 26.1.2018\)](#)

Vesti o aktuelnim konkursima možete redovno pratiti na sajtu:
<http://socijalnoukljucivanje.gov.rs/konkursi>

PROČITAJTE I...

► [Za populacionu politiku sledeće godine 600 miliona dinara](#)

► [Svetski dan deteta: Deca preuzela Skupštinu Republike Srbije](#)

► [Paunović i Sen Lot potpisali dvogodišnji Memorandum o razumevanju](#)

► [Predstavljeno istraživanje o ekonomskoj aktivnosti civilnog sektora](#)

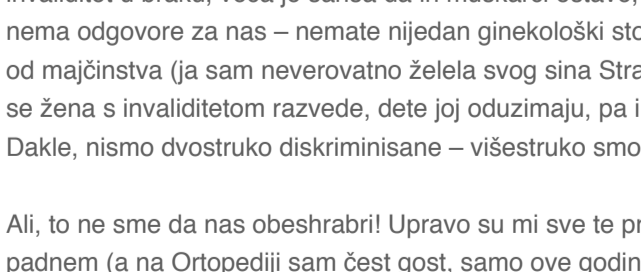
► [FRKA 2017 – Festival romske kulture i aktivizma \(8. decembar, Dom omladine\)](#)

► [Priručnik za administrativno i finansijsko upravljanje u udruženjima](#)

Vesti o socijalnom uključivanju i smanjenju siromaštva možete redovno pratiti na sajtu:
www.socijalnoukljucivanje.gov.rs

BLOG O SOCIJALNOM UKLJUČIVANJU

ANITA ERKER: Auto-izam: biti mlad, zauvek mlad

„Videčeš, nije to ništa strašno. On je sasvim normalan dečak“, kaže mi.

„Hajde, ne gledaj u pod, nije to ništa strašno i nema šta da razumeš“, oseća naglas.

Imala sam šest godina kada sam saznala da će on zauvek imati šest godina.

„Možda će se malo više igrati kad poraste, ali to je tvoj brat i, čak i kada ne pokazuje, ti moraš da znaš da te on voli“, dodaje mešajući fil za rolat.

To je moj brat.

To je osoba koja ume da bude brat. Dete u umu čoveka, klinac u telu odraslog muškarca. Mladić koji i sada, kao do tada, voli taj rolat do srži.

Statkost dečjih kolača i šerbeta u obličju čoveka. (...)

Brat.

Rođen osamdeset i šeste, na dan kada se ceo svet šali.

Visok, mudar; nabusit.

Spreman za osmeh, igru i slavlje; spreman za radost – ne samo svoju već ma čiju.

Veran i iskren, preiskren u opažanju. Poman i kreativan. Tempiran. Suštinski tempiran i osmehnuto-anksiozan. Tempirana bomba spremna da dočeka grešku. Dovoljno jak da ako pukne, pukne kod tebe, jer zbog tebe nije srećan. Ta vera u istinost postupka, u obećanje. Ne usudi se da autizmu kažeš da hoćeš nešto, ako nećeš. Ne dozvoli autizmu da te uzme za reč, ako ti reči maštovito teku. Ne pokušavaj da autizmu kažeš ne može, ako već zna da postoji način da možeš.

E pa, dragi neautistični svete, baš u tome i jeste caka.

Autizam je ogledalo nespremnosti konteksta (materijalnog, ljudskog i duševnog) da prizna sebi istinu koju sledi i/ili može da usledo. Biti autističan znači imati svoj svet. Imati svoj svet znači ne prihvatiti tuđ, izgrađen. Izgrađen, znači biti sposobnost gradnje. Autizam je ogledalo nesposobnosti izgradnje ičega sem sebe u tom svetu. Autizam lomi ogledalo kad god poželiš da njegov ugrađen svet, dogradiš. Ne diraj dečje. Ne diraj autizmu tempo življenja. Ne doraduj nedoradio. Probaj tempo. Pridobij tempo svojim, verno.

(...)

[Tekst u celini možete pročitati na Blogu o socijalnom uključivanju.](#)

Druge tekstove naših blogera i blogerki možete pročitati na www.socijalnoukljucivanje.gov.rs/blog/

USPEŠNI PRIMERI

Ne dozvolimo da nas prepreke obeshabre, izborimo se za prava žena s invaliditetom!

Transkript govora Jasmine Barać Perović na 39. Beogradskom Ignite-u „Uključi se br. 5“ (24. oktobar 2017. godine, Impact Hub, Beograd)

(...) Nisam birala da budem drugačija i različita. Kao većina dece, rođena sam zdrava. Trenirala sam tenis i karate, sanjala sam, poput svih devojčica, da budem glumica, stjuardesa... Ali, sticajem okolnosti, kada sam imala samo 15 godina neizlečivo sam se razbolela. Susrela sam se sa progresivnom mišičnom distrofijom u kojoj nastaje invaliditet, koji je kod mene već 100%. I nisam se susrela samo ja, već i cela moja porodica. (...)

Da li ste znali da 80% devojčica s invaliditetom nikada ne upiše školu, a kamoli da je završi? Ja sam imala tu sreću, ali se zatim postavilo pitanje: šta dalje? Čula sam da su lekari rekli roditeljima: „Lek ne postoji, bolest je progresivna, završice u kolicima.“ Šta će biti sa mnom? Samo sam želela – kao i svi – da imam porodicu: da se jednog dana udam, da rodim dete... Ali, sa moje tačke gledišta, to je izgledalo neverovatno teško. Mislila sam da sam sama u svemu tome i da će me roditelji ostaviti u nekoj ustanovi. Kažem, ja sam imala sreće s divnom porodicom, ali šta je sa onima koji nemaju porodicu? Šta je sa onima koji nemaju mogućnost da se izbere za svoje želje?

Na sreću, upoznala sam divne ljude u **Udruženju studenata sa hendikepom** i u organizaciji „Iz kruga“, i stigla sam čak i do Vlade Republike Srbije, gde sam sa ministarkom Mihaljović potpisala jedan projekat za Sigurnu kuću – da uradim nešto važno za našu državu. Susrela sam se sa gradonačelnikom Niša – ja, koja ne mogu sama ni da uđem u Skupštinu, već petoro ljudi mora da me uznosi uz stepenice – da uradim nešto bitno, ne samo za moj grad, nego za celu zemlju.

Možda niste znali, ali žene s invaliditetom u Srbiji nemaju nikakva prava. One nemaju pravo na usvajanje dece; kada se i udaju – što je retko – što se eventualno malo muškarci s invaliditetom; ako dožive invaliditet u braku, veća je šansa da ih muškarci ostave, nego da je obrnuta situacija; zdravstveni sistem nema odgovora za nas – nemate nijedan svegoleški sto dostupan ženi s invaliditetom; svi vas odvrćaju od majčinstva (ja sam neverovatno želela ginekološki sto i rizikovala sam svoj život zbog toga); kada se žena s invaliditetom razvede, dete joj oduzimaju, pa ili pripadne ocu ili se vodi u hraniteljsku porodicu... Dakle, nismo dvostruko diskriminisane – višestruko smo diskriminisane!

Ali, to ne sme da nas obeshabril! Upravo su mi sve te prepreke dale snagu da se borim dalje! I ako padnem (na se Ontopediji sam čest gost, samo ove godine četiri puta), pa budem opet u kolicima, pa ustanem, ja se ponovo vratim u borbu i ne dam da to bude kraj. Borim se da se promeni zakonska regulativa, da žene s invaliditetom imaju jednaka prava, da se za njih uvedu beneficije, sistemi podrške i usluge, kao što su personalna asistencija, prioritet pri upisu u vrtić i ostvarenje prava na učenje u školi, a ne da im se oduzme dete. To je najlakše – uništiti tako ne samo jedan život, već čitavu porodicu! Dajte da, umesto toga, uvedemo servise podrške. Ja ću se se boriti i izboriti, a to očekujem i od svih vas i znam da ćete mi biti partneri u tome!

(...)

[Tekst u celini možete pročitati ovde.](#)

Više uspešnih priča možete pogledati na socijalnoukljucivanje.gov.rs

Ovaj bilten primajte jer se Vaša adresa nalazi na mejling listi Tima za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva. Ukoliko želite da se odjavite sa liste, kliknite OVDE.

Vlada Republike Srbije
Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva
Vlajkovićeva 10, 11000 Beograd, Srbija

E-mail sipru@gov.rs
Telefoni +381 11 311 4605, +381 11 311 4798, +381 11 213 7915